

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑΙ
ΚΟΙΝΩΝΙΚΑΙ
ΤΕΧΝΙΚΑΙ

ΣΠΟΥΔΑΙ

ΜΗΝΙΑΙΑ
ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ
ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ

ΕΚΔΟΣΙΣ ΤΗΣ ΕΝ ΠΕΙΡΑΙΕΙ ΑΝΩΤΑΤΗΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗΣ ΣΧΟΛΗΣ

ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΟΝ ΕΤΟΣ
1961—1962

ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ — ΜΑΡΤΙΟΣ 1962

ΙΒ' ΤΟΜΟΣ

ΑΡΙΘ.
ΤΕΥΧΟΥΣ

6-7

ΠΡΟ-ΥΠΟΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΕΩΣ

Η ΣΥΓΧΡΟΝΟΣ ΑΝΩΤΑΤΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΠΑΙΔΕΙΑ

Υπό τοῦ κ. ΕΥΣΤΑΘΙΟΥ ΜΑΡΓΑΡΙΤΗ
Κοσμητορος τῆς Ἀνωτάτης Σχολῆς Βιομηχανικῶν Σπουδῶν

Εἰς εἰδικὴν συγκέντρωσιν τῆς «Ἐταιρείας Νέων Ἐπιστημόνων» ὠμίλησε πρὸ ἡμερῶν ὁ κοσμητορ τῆς Ἀνωτάτης Σχολῆς Βιομηχανικῶν Σπουδῶν κ. Εὐστ. Μαργαρίτης με θέμα «Ἡ Ἀνωτάτη Οἰκονομικὴ Παιδεία». Λόγω τοῦ ἰδιαιτέρου ἐνδιαφέροντος τῆς ὀμίλιας αὐτῆς, εἰς τὴν ὁποίαν ἀνελύθησαν τὰ κυριώτερα προβλήματα ποὺ ἀντιμετωπίζει σήμερον καὶ τὰς ὑφισταμένας δυνατότητας αὐτῆς διὰ τὴν ἀνάληψιν ἀποφασιστικοῦ ρόλου εἰς τὴν προσπάθειαν οἰκονομικῆς ἀναπτύξεως, δημοσιεύομεν κατωτέρω τὸ κείμενόν της.

Μακρὰ ἐκπαιδευτικὴ καὶ παιδαγωγικὴ πείρα συνετέλεσε νὰ ἐπισημάνω μερικὰ ζωτικὰ προβλήματα, τὰ ὁποῖα ἀπασχολοῦν τὴν Ἀνωτάτην Οἰκονομικὴν Παιδείαν, ὡς αὕτη ἔχει ὀργανωθῆ εἰς τὸν τόπον μας. Τὰ προβλήματα ταῦτα κατέστησαν ὀξύτερα κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος, ὅτε ὑπεβλήθη ἡ γνωστὴ ἔκθεσις τοῦ καθηγητοῦ κ. Α. Παπανδρέου, ἣτις ἐδημιούργησεν ποικίλας ἀντιδράσεις, καὶ ἀδίκαιολόγητον, κατὰ τὴν γνώμην μας, σύγχυσιν τῆς κοινῆς γνώμης.

Πρὸ τῆς ἐκθέσεως Παπανδρέου ἀπὸ πολλὰ ἀρμόδια πρόσωπα εἶχον διαπιστωθῆ αἱ ἀδυναμίαι καὶ τὰ ὀργανικὰ μειονεκτήματα, τὰ ὁποῖα παρουσιαζοῦν αἱ Ἀνώταται Σχολαὶ αἱ παρέχουσαι τὴν μόρφωσιν εἰς τοὺς κλάδους τῶν οἰκονομικῶν καὶ κοινωνικῶν ἐπιστημῶν γενικώτερον.

Εἶναι ἀναμφισβήτητον ὅτι πολλοὶ καὶ οὐσιώδεις ἐπιστημονικοὶ τομεῖς ἀπουσίαζον τελείως ἀπὸ τὰ προγράμματα πλείστων Σχολῶν καὶ τὸ σύστημα διδασκαλίας συντελεῖ εἰς τὴν δημιουργίαν κακῶν πνευματικῶν ἔξων, δι' ἀναπτύξεως μόνον τῆς μνήμης χωρὶς παράλληλον καλλιέργειαν τῆς δημιουργικῆς πρωτοβουλίας τῶν σπουδαστῶν πρὸς ἔρευναν καὶ ἐπίλυσιν τῶν ἐκάστοτε ἀνακυπτόντων προβλημάτων.

Νομίζω ότι ή άτελής και μονολιθική συγκρότησις του διδακτικού σώματος εις έκάστην Σχολήν με την Ισχύουσαν στείραν άκαδημαϊκήν παράδοσιν, ή πλήρης άπουσία έξειδικευμένων έπιστημονικών στελεχών υπό μορφήν βοηθητικού προσωπικού (Ύφηγητών, Έπιμελητών, Βοηθών), ή άκαμψία εις τά προγράμματα διδασκαλίας, ή παραμέλησις οργανώσεως σεμιναρίων και συζητητικών ομάδων άποτελοϋν οργανικά έλαττώματα με βαρυτάτας συνεπειάς επί του επιπέδου μορφώσεως των σπουδαστών και τής πλήρους αξιοποιήσεως των γνώσεών των. Ίδιαιτέρως έπιδροϋν τά μειονεκτήματα ταϋτα επί τής στενής έπαφής, ή όποία δέον να ύφίσταται με την οικονομικήν και κοινωνικήν πραγματικότητα του περιβάλλοντος ενός τόπου.

ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ

Άπό μακροϋ χρόνου έχει καταστή πασίδηλον ότι εις την σύγχρονον οικονομικήν και κοινωνικήν οργανώσιν πρωταρχικόν ρόλον παίζει ό οικονομικός προγραμματισμός και ή έπιστημονική προπαρασκευή των έκάστοτε καταρτιζομένων σχεδίων δράσεως. Τοϋτο Ισχύει όταν πρόκειται είτε περι κρατικής δράσεως είτε περι δράσεως των έπιχειρήσεων δημοσίου ή ιδιωτικού χαρακτήρος. Η τεχνική τής οικονομικής αναλύσεως, υπό την ώθησιν των νεωτέρων στατιστικών μεθόδων και τής όσημέραι βαθυτέρας διεισδύσεως των πλέον έξειλιγμένων μαθηματικών κλάδων εις την οικονομικήν θεωρίαν, ύπέστη οϋτω βαθυτάτην μεταμόρφωσιν και ή άκολουθουμένη μέχρι τουδε όρθόδοξος αντίληψις εις την θεώρησιν των οικονομικών προβλημάτων δύναται να θεωρηθῆ άτελής και άνευ Ισχυροϋ έπιστημονικού βάθρου.

Άναφορικώς προς τον τομέα τής οικονομικής αναπτύξεως μιās χώρας έχει προ πολλοϋ κατανοηθῆ ότι ό γραμμικός προγραμματισμός, υπό την ευρείαν αύτου έννοιαν, ύποβοηθεῖ την συστηματικήν έπεξεργασίαν του άναγκαιοϋντος έκάστοτε στατιστικού υλικού, την έρευναν τής άλληλεξαρτήσεως των διαφόρων οικονομικών μεγεθών και την διαμόρφωσιν ενός σχεδίου optimum δια μιαν ολοκληρωμένην ανάπτυξιν τής οικονομίας τής χώρας ταύτης. Κατά τον προγραμματισμόν αυτόν παρουσιάζονται τεράστια προβλήματα προς έπίλυσιν, όπως τής οργανώσεως και γεωγραφικής τοποθετήσεως των μεγάλων υπό ίδρυσιν οικονομικών μονάδων, του μεγέθους αυτών, τής σχέσεως τούτων προς την έν γένει άπασχόλησιν του ύφισταμένου εργατικού δυναμικού, ως και του αύξανομένου συν τῆ παρόδω του χρόνου πληθυσμοϋ και των άπωτάτων συνεπειών, τας όποίας ήθελεν έχει επί τής γενικής οικονομικής Ισορροπίας τής χώρας βραχυπροθέσμως και μακροπροθέσμως. Εις τον οικονομικόν προγραμματισμόν, επί κλίμακος έθνικής, περιλαμβάνονται όλα τά προβλήματα οικονομικής αναπτύξεως τά άφορῶντα εις πάντας τους τομείς τής οικονομικής δραστηριότητας ενός τόπου με προέχουσαν θέσιν την γεωργίαν και βιομηχανίαν. Προκειμένου περι τής γεωργίας έχει τεθῆ εις πλείστας χώρας, οικονομικώς άνεπτυγμένες και ύπαναπτυκτους, τó μέγα πρόβλημα τής όρθολογικής κατανομής κατά γεωγραφικās περιοχάς των διαφόρων καλλιεργείων προς έπίτευξιν των άρίστων δυνατών άποδόσεων. Τό πρόβλημα τοϋτο ύφίσταται όξύ και παρ' ήμιν. Τό παράδειγμα

τῆς καλλιέργειας τοῦ σίτου, μέ τήν ηὔξημένην παραγωγήν τῶν τελευταίων ἑτῶν καί τās συνεπίερα τῶν τιμῶν ἀσφαλείας δημιουργουμένας ἐκάστοτε πληθωριστικὰς πιέσεις ἐδημιούργησε μεγάλην σύγχυσιν. Ὅλοι ἐκεῖνοι οἱ ὅποιοι ἐνδιαφέρονται διὰ τήν γεωργίαν μας ἀκούουν κατ' ἐπανάληψιν νὰ λέγεται ὅτι πρέπει νὰ ἐγκαταλειφθῆ ἡ καλλιέργεια τοῦ σίτου εἰς τās περιοχὰς ἔνθα αἱ ἀποδόσεις εἶναι μετριώταται καί νὰ περιορισθῆ εἰς ἐκεῖνας αἱ ὅποια παρουσιάζουν ἱκανοποιητικὰς στρεμματικὰς ἀποδόσεις. Ὑπάρχουν ἄλλοι εἰδικοί οἱ ὅποιοι δὲν συμφωνοῦν μέ τήν ἀποψιν αὐτήν. Ἡ ὑποστήριξις αὐτῆ καθ' ἑαυτήν, τόσον ἀντιθέτων ἀπόψεων ἀποδεικνύει τήν ὕπαρξιν τοῦ σοβαροῦ τούτου προβλήματος, τοῦ ὁποίου ὅμως ἡ λύσις δὲν δύναται νὰ ἐπιτευχθῆ συμπτωματικῶς ἄνευ βαθυτέρας καί πλέον ἐπιστημονικῆς μελέτης. Τὸ παράδειγμα τῆς καλλιέργειας τοῦ σίτου, ὅπερ ἐνδεικτικῶς λόγῳ ἐπικαιρότητος ἀναφέρομεν ἐνταῦθα, δὲν εἶναι τὸ μόνον. Θὰ ἡδυνάμεθα νὰ ἀναφέρωμεν ὅμοια παραδείγματα καί ἐπὶ ἄλλων γεωργικῶν καλλιιεργειῶν. Ἀκόμη δυσκολώτερα εἶναι τὰ προβλήματα, τὰ ὅποια παρουσιάζει ἡ ἴδρυσις ἢ καί ἐπέκτασις τῶν μεγάλων βιομηχανικῶν ἐπιχειρήσεων, τῶν ὁποίων ἡ παραγωγή δέον νὰ συντελῆται ὑπὸ τās καλυτέρας δυνατὰς συνθήκας ἀπὸ ἀπόψεως κόστους, ἱκανοποιήσεως τῶν συλλογικῶν ἀναγκῶν καί συναγωνιστικότητος ἐναντι τῶν ὁμοειδῶν βιομηχανιῶν τοῦ ἐξωτερικοῦ.

Εἶναι λοιπὸν φανερόν ὅτι ἕκαστον σχέδιον ἢ πρόγραμμα οἰκονομικῆς ἀναπτύξεως δέον νὰ μὴ ἐξετάζεται ἀνεξαρτήτως τῶν ποικίλων ἐπιδράσεων τās ὁποίας ἀσκεῖ ἐπὶ τοῦ συνόλου τῆς οἰκονομίας. Ἀκόμη καί αὐτῆ ἡ διαμόρφωσις τῶν κρατικῶν προϋπολογισμῶν δὲν πρέπει νὰ ἐξετάζεται ὑπὸ «στατικήν» μορφήν ἀλλὰ δυναμικῶς ἐν συναρτήσει τῶν λοιπῶν συντελεστῶν τῆς οἰκονομικῆς ἀναπτύξεως.

Πάντα ταῦτα δύναται νὰ ἐπιτευχθοῦν μόνον διὰ τῶν συγχρόνων ἐπιστημονικῶν μεθόδων οἰκονομικῆς ἀναλύσεως, αἱ ὅποια εἶναι διεθνῶς γνωσταί μέ τούς ὄρους «*Programmation Linéaire*» καί «*Recherches operationnelles*».

Διὰ τήν ὀργάνωσιν ὅμως τῆς οἰκονομικῆς ἀναλύσεως ὑπὸ τήν σύγχρονον αὐτήν μορφήν χρειάζεται ὀλόκληρον ἐπιτελεῖον εἰδικῶν μέ τὰ ἀπαραίτητα τεχνικὰ μέσα. Αἱ πληροφορίαί, αἱ ὅποιαί πρέπει νὰ ἀναλυθοῦν, στηρίζονται κυρίως ἐπὶ τοῦ ἀφθόνου στατιστικοῦ ὕλικου, τὸ ὁποῖον δέον νὰ συγκεντρωθῆ ἀπὸ πολλὰς πηγὰς. Τὰ στατιστικὰ δεδομένα ἀποτελοῦν σήμερον τήν βάσιν τῆς ἐπιστήμης. Καί ἡ ἐπεξεργασία τῶν πρωτογενῶν στατιστικῶν στοιχείων ἀπαιτεῖ τεραστίαν προσπάθειαν καί σύγχρονα τεχνικὰ μέσα, τὰ ὅποια πολλαπλασιάζουν τās πνευματικὰς δυνατότητας τοῦ ἐπιστήμονος καί μετριάζουν τὸν ἀνθρώπινον μόχθον. Μία μεγάλη δυσκολία εἶναι ἡ ὑπερβολικὴ μαθηματικοποίηση τῆς μεθόδου τῆς οἰκονομικῆς ἀναλύσεως καί εἰς τὸ σημεῖον τοῦτο εἶναι ἀνάγκη νὰ χρησιμοποιηθῆ ἱκανὸς ἀριθμὸς εἰδικῶν διὰ τήν ὀρθὴν ἀντιμετώπισιν τοῦ προβλήματος. Λίαν προσφυῶς, εἶπεν, εἰς πρόσφατον ἐναρκτήριον λόγον του εἰς τὸ 11ον Διεθνὲς Συνέδριον Ἐπιστημονικῆς Ὀργανώσεως τῆς Ἑργασίας ὁ κ. Louis Armand, Μηχανικὸς — Ὀργανωτῆς ὅτι: «Σήμερα οἱ μαθηματικοὶ στρέφουν ὅλη τήν προσοχήν τους εἰς τὴν θεωρίαν τῶν πιθανοτήτων, ἀντίθε-

τα μέ ὅτι συνέβαινε πρὶν ἀπὸ μερικά χρόνια. Ἐνα ἀπὸ τὰ μεγάλα πνεύματα τῆς Εὐρώπης, ὁ Von Neuman, ὅταν αἱ ἀνταγωνισταὶ του μελετοῦσαν τὰ πατροπαράδοτα μαθηματικά, κατέστρωσε μία ἐξίσωση γιὰ τὸ πόκερ. Βέβαια, ὄλοι γέλασαν μαζί του, καὶ αὐτοὶ ποὺ ἔκαναν τὸν ξυπνον καὶ οἱ ἄλλοι. Ἄλλὰ ἐκεῖνος ἔκλεισε τὴ σταδιοδρομία του τριάντα χρόνια ἀργότερα σὰν Σύμβουλος τοῦ Λευκοῦ Οἴκου καὶ Μέλος τῆς Ἀμερικανικῆς Ἐπιτροπῆς γιὰ τὴν Ἀτομικὴ Ἐνέργεια. Τὴν ἐποχὴ ποὺ ἐγὼ ὁ ἴδιος μελετοῦσα μαθηματικά, τί θὰ λέγανε γιὰ τὶς ἀποκαλούμενες μεθόδους τοῦ Monte Carlo; Ἐνῶ σήμερα πολλοὶ Διευθυνταὶ ἑταιρειῶν θεωροῦν ὅτι, ἂν καθυστερήσουν νὰ τὶς ἐφαρμόσουν, θὰ χάσουν ἔδαφος ἀπέναντι στοὺς συναγωνιστές των. Πόσο πολὺ ἀπομακρυνθήκαμε ἀπὸ τὶς παλιῆς ἀντιλήψεις.

Σήμερα, στὴ Φραγκφούρτη, στὸ Παρίσι καὶ σὲ πολλὰ Πανεπιστήμια σὲ ὅλον τὸν κόσμον, ἡ κυρία ἀπασχόλησις πολλῶν ἐρευνητῶν εἶναι τὰ ἠλεκτρονικὰ αὐτὰ μηχανήματα, ποὺ ἐξυπηρετοῦν ἐξ ἴσου καλὰ τὴν τελειοποίηση ἑνὸς ἀτομικοῦ ἀντιδραστήρος ἢ τὴν ἔρευνα μιᾶς ἀγορᾶς.

Τὰ μηχανήματα αὐτὰ προεκτείνουν τὸν ἀνθρώπινο ἐγκέφαλο, ὅπως τὰ λίθινα ἐργαλεῖα προεξέτειναν τὸ χέρι τοῦ προϊστορικοῦ ἀνθρώπου. Ἄλλὰ ἐνῶ στὸν τομέα τῆς χειρωνακτικῆς ἐργασίας χρειάστηκαν αἰῶνες γιὰ νὰ προχωρήσῃ ὁ ἀνθρώπος ἀπὸ τὸ ἐργαλεῖο τοῦ χεριοῦ στὸ μηχανοκίνητο μερικὲς δεκάδες ἐτῶν ἔφτασαν γιὰ νὰ τελειοποιηθοῦν τὰ καταπληκτικὰ αὐτὰ διανοητικὰ ἐργαλεῖα, ποὺ μποροῦν νὰ ἀλλάξουν τὸ μέλλον τοῦ ἀνθρώπου.

Καὶ περαιτέρω ὁ «ἐμψυχωτής» αὐτὸς τῆς προόδου ἀναφέρει ἐν ἀξιόλογον παράδειγμα ἀπὸ μίαν μελέτην δημοσιευθεῖσαν εἰς τελευταῖον φύλλον τοῦ Shell Aviation News καὶ ἀφιερωμένην εἰς τὰς ἐρεῦνας, αἱ ὁποῖαι ἐγένοντο διὰ τὴν πρόβλεψιν τῶν ἀναγκῶν τῆς βιομηχανίας ἀεροπλάνων. Ἡ μελέτη αὕτη περιελάμβανε — διὰ τὸν μέσον ἀναγνώστην — 40 περίπου γραφικὰ παραστάσεις, ἑκάστη τῶν ὁποίων εἶχε τέσσαρας καμπύλας. Αἱ ἐρευναι αὗται, αἱ ὁποῖαι προβλέπουν τὰς ἀνάγκας τῆς βιομηχανίας ἀεροπλάνων μέχρι τοῦ 1975 θὰ ἦτο ἀδύνατον νὰ γίνουν χωρὶς τὴν βοήθειαν τῶν ἠλεκτρονικῶν μηχανημάτων.

Εἰς πρόσφατον ὁμιλίαν του ὁ κ. Ν. Κωνσταντινίδης, διδάκτωρ τῶν οἰκονομικῶν ἐπιστημῶν τοῦ Πανεπιστημίου τοῦ Λονδίνου, προβαίνει εἰς λίαν ἐνδιαφερούσας διαπιστώσεις, αἰτινες συμφωνοῦν πρὸς ὅσα ἀνωτέρω ἀνεπτύχθησαν. Οὕτω ὁ κ. Κωνσταντινίδης θίγων γενικῶς τὸ πρόβλημα τῆς οἰκονομικῆς ἐρεύνης καὶ τῆς οἰκονομικῆς ἀναπτύξεως τονίζει τὰς κυριωτέρας ἐξελίξεις, αἰτινες εἶναι: 1) Ἡ ἀνὰ τὸν κόσμον κεντρικὴ θέσις τῆς οἰκονομικῆς ἐπιστήμης καὶ τῶν οἰκονομολόγων, 2) ἡ παράλληλος καὶ ραγδαία ἀνάπτυξις νέων καὶ ἀποτελεσματικῶν μεθόδων οἰκονομικῆς ἐρεύνης καὶ 3) ἡ διεξοδος τῆς οἰκονομικῆς ἐπιστήμης εἰς τὸν τομέα τῆς κοινωνικῆς πολιτικῆς. Περαιτέρω ἐπισημαίνει τὴν σημαντικὴν ἄλλειψιν ἐξειδικευμένων καὶ συγχρονισμένων οἰκονομολόγων ὑπὸ τὴν μορφήν συμβούλων, ἐμπειρογνομῶνων, ὀργανωτῶν οἰκονομικῶν μονάδων, ἀναλυτῶν, οἰκονομομετρῶν καὶ στατιστικῶν. Πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον θεωρεῖ ἀπαραίτητον τὸν προγραμματισμὸν τῆς προπαρασκευῆς τῶν ἀπαραιτήτων στελεχῶν πρὸς κάλυψιν τῶν αὐξανομένων ἀναγκῶν, κατ' ἀριθμὸν καὶ εἰδικότητος.

Βεβαίως ἡ ριζικὴ ἀντιμετώπισις τοῦ θέματος τούτου προϋποθέτει σημαντικὰς ἐπενδύσεις διὰ τὴν βελτίωσιν τῆς διδασκαλίας τῶν οικονομικῶν μαθημάτων καὶ τὴν ἐξασφάλισιν τῶν τεχνικῶν μέσων ἐρευνῆς, συγκεντρώσεως καὶ ἐπεξεργασίας τοῦ ὑλικοῦ. Ἐπὶ πλέον ἀνακύπτει τὸ εὐρύτερον θέμα τῆς παροχῆς τῶν καταλλήλων κινήτρων (ἠθικῶς καὶ ὑλικῶς) διὰ τὴν στροφὴν τῶν ἐπιστημόνων τόσοσ πρὸς τὸν οικονομικὸν τομέα ὅσον καὶ πρὸς τὰς ἐπιθυμητὰς εἰδικότητας. Ἡ πολιτικὴ τῶν κινήτρων, ἣτις πρέπει νὰ περιλαμβάνη καὶ τὴν ἀναγνώρισιν τῆς Τεχνικῆς Εἰδικότητος εἰς τὰ στελέχη τῶν ἐρευνητῶν, πρέπει νὰ εἶναι ἀρκούντως ἀποτελεσματικὴ ὥστε νὰ παρεμποδίζη τὴν μετανάστευσιν τοῦ ἐν ἀνεπαρκείᾳ ἐξειδικευμένου προσωπικοῦ.

Πέραν ὅμως τῆς παραγωγῆς τοῦ ἐξειδικευμένου προσωπικοῦ διὰ τὴν οικονομικὴν ἐρευναν, εἶναι ἀπαραίτητος ἡ ἀξιοποίησις ὅλων τῶν ἐχόντων οικονομικὴν μόρφωσιν ἐπιστημόνων. Ἡ ἐφαρμογὴ τῶν πορισμάτων καὶ ὑποδείξεων τῆς οικονομικῆς ἀναλύσεως καὶ ἐρευνῆς εἰς τοὺς διαφόρους τομεῖς προαπαιτεῖ συνεχῶς αὐξοῦντα ἀριθμὸν μορφωμένου προσωπικοῦ. Δὲν ἀρκεῖ τὸ ἐπιτελεῖον ἀλλὰ χρειάζεται ἡ σύμμετρος ἐπάνδρωσις τοῦ οικονομικοῦ μηχανισμοῦ δηλ. τοῦ ἐκτελεστικοῦ φορέως. Ἐὰν δὲν ὑπάρχη εἰς τὰς καταλλήλους θέσεις τὸ κατάλληλον προσωπικὸν καὶ τὰ ἀρτιώτερα ἐπιτελικά σχέδια προσκρούουν εἰς διαφόρους ἐμπλοκάς.

Ἴδου ἐν γενικαῖς γραμμαῖς τὰ προβλήματα, ἅτινα τίθενται ἐπιτακτικὰ καὶ ὀξύτατα πρὸ τῶν Ἀνωτάτων Σχολῶν Οἰκονομικῆς Παιδείας. Ποῖα δυνατότητες παρουσιάζονται, ὑπὸ τὰς ὑφισταμένας συνθήκας, διὰ τὴν ἐπίτευξιν τῶν ἀνωτέρω σκοπῶν ;

Δ Υ Ν Α Τ Ο Τ Η Τ Ε Σ

Ἐτονίσασαμεν ἤδη εἰς τὴν ἀρχὴν τῆς ομιλίας μας ὅτι αἱ Σχολαὶ εἶναι προσηλωμένα στατικῶς εἰς σχήματα, τὰ ὁποῖα ἐγκλείουν ὀργανικὰς ἀδυναμίας διὰ τὴν ἀντιμετώπισιν τῶν προβλημάτων, ἅτινα ἐν γενικαῖς γραμμαῖς ἐθίγησαν ἀνωτέρω. Ἡ ὀργανικὴ αὐτὴ ἀδυναμία διαπιστοῦται ἀμέσως ἀπὸ μίαν ἐξέτασιν τῶν ἐδρῶν, τῶν μαθημάτων καὶ τοῦ βοηθητικοῦ ἰδίως προσωπικοῦ.

Ἐδῶ χρειάζεται ἴσως μία ἐξήγησις διὰ νὰ μὴ δημιουργηθοῦν ἐσφαλμένα ἐντυπώσεις. Δὲν δύνανται αἱ Σχολαὶ νὰ ἐπιδοθοῦν ἀποκλειστικῶς εἰς τὴν παραγωγὴν ἐν σειρᾷ μόνον οικονομολόγων, χωρὶς ἄλλας ἐπαγγελματικὰς ἱκανότητας. Ἡ βασικὴ ἐπιστημονικὴ ὑποδομὴ ὅλων ἀνεξαιρέτως τῶν σπουδαστῶν τῶν Ἀνωτάτων Οἰκονομικῶν Σχολῶν ἀπαιτεῖ ἄλλας τεχνικὰς γνώσεις, αἱ ὁποῖαι ἴσως θὰ ἀσκήσουν ἀποφασιστικὴν ἐπίδρασιν ἐπὶ τῆς ἐπαγγελματικῆς σταδιοδρομίας των.

Οὕτω μία κατὰ βάθος καὶ πλάτος Λογιστικὴ μόρφωσις εἶναι ἀπαραίτητος διὰ κάθε πτυχιούχον Ἀνωτάτης Οἰκονομικῆς Σχολῆς, διότι δι' αὐτῆς τῆς εἰδικῆς μορφώσεως θὰ δημιουργηθοῦν τὰ στελέχη τῶν Λογιστῶν καὶ τῶν κοστολόγων τῶν Ἐπιχειρήσεων, αἱ ὁποῖαι τόσῃν ἔχουν ἀνάγκην σήμερον. Ἐξ ἴσου ἀπαραίτητος μόρφωσις δι' ὅλους εἶναι ἡ πλήρης κατάρτισις εἰς τὰ φοροτεχνικὰ ζητήματα. Ἀναγκαιοτάτη ἐπίσης εἶναι ἡ κατάρτισις εἰς τὰ θέ-

ματα τῆς ὀργανώσεως καὶ διοικήσεως τῶν ἐπιχειρήσεων, καὶ εἰς τὴν Στατιστικήν. Πλέον τούτου ἡ ἐνημέρωσις εἰς τὰ νομικὰ προβλήματα τῶν ἐπιχειρήσεων καὶ τῶν κρατικῶν ὑπηρεσιῶν ἀποτελοῦν συμπληρώματα τῆς μορφώσεως ὡς καὶ μία βαθεῖα ἐπίσης ἐνημέρωσις εἰς τὰ μαθήματα τοῦ ἀνθρωπίνου παράγοντος. Πάντα ταῦτα ἀποτελοῦν ἐν δύσκολον πρόγραμμα ἐπιστημονικῆς ὑποδομῆς, τὸ ὁποῖον αἱ Σχολαὶ πρέπει νὰ ἀντιμετωπίζουσι ἐπιτυχῶς.

Ἐὰν μὴ διαφεύγη τὴν ἀντίληψιν κανενὸς ὅτι ἡ ἐπαγγελματικὴ μόρφωσις πρέπει νὰ εἶναι εἰς τὴν βάσιν κάθε ἄλλης ἐπιστημονικῆς μορφώσεως. Εἰς αὐτὴν τὴν ἐπαγγελματικὴν μόρφωσιν πρέπει νὰ ἀποβλέπουσι, κατὰ κύριον λόγον, τὰ προγράμματα τῶν Ἀνωτάτων Οἰκονομικῶν Σχολῶν.

Μὲ αὐτὰ τὰ θεμέλια τῆς τεχνικῆς καὶ ἐπιστημονικῆς καταρτίσεως δύνανται περαιτέρω νὰ ἐξασφαλίσουσι τὴν οἰκονομικὴν μόρφωσιν, κατὰ βάθος καὶ πλάτος, ἐκείνων οἱ ὁποῖοι θὰ ἔχουσι τὴν ἐπιστημονικὴν ἔφεσιν, τὸν ζῆλον, τὴν ἐργατικότητα καὶ τὰς φιλοδοξίας ἀναδείξεως εἰς τὰς ἀνωτέρας ἐπιστημονικὰς σφαίρας. Καὶ ἡ εὐρύτερα αὐτὴ οἰκονομικὴ μόρφωσις θὰ θεμελιωθῇ, φυσικῶς τῷ λόγῳ, εἰς μίαν ἀρίστην μαθηματικὴν κατάρτισιν, ἡ ὁποία ἐγκαίρως πρέπει νὰ παρέχεται εἰς τοὺς σπουδαστὰς τῶν δύο πρώτων ἐτῶν.

Δὲν ὑποτιμῶ τὰς δυσχερείας διὰ μίαν ἀναπροσαρμογὴν τῶν προγραμμάτων τῶν Ἀνωτάτων Σχολῶν, δοθέντος μάλιστα ὅτι ταῦτα βαρύνουσι ἤδη κατὰ τρόπον δυσβάστακτον τοὺς φοιτητάς. Πιστεύω ὅμως ἀκραδάντως ὅτι εἰς τὸ πλαίσιον τοῦ σχεδίου διὰ τὴν οἰκονομικὴν ἀνάπτυξιν τῆς χώρας μας καὶ ἀναπροσαρμογὴν τῆς ἐθνικῆς μας ζωῆς, τώρα ποῦ ἡ σύνδεσις μας μὲ τὴν Κοινὴν Ἀγορὰν εἶναι γεγονός τετελεσμένον, δεσπόζουσαν κατέχει θέσιν ἡ ἀναδιοργάνωσις τῆς παιδείας μας εἰς ὅλας αὐτῆς τὰς βαθμίδας.

Ἐτονίσθη κατ' ἐπανάληψιν ὅτι τὰ προβλήματα τῆς πλήρους ἀπασχολήσεως τοῦ ἐργατικοῦ δυναμικοῦ τῆς χώρας μας, τῆς αὐξήσεως τῆς παραγωγῆς, τῆς ἀνυψώσεως τοῦ βιοτικοῦ ἐπιπέδου, τῆς βελτιώσεως τῶν παραγομένων ἀγαθῶν, ὥστε νὰ καταστοῦν διεθνῶς συναγωνίσιμα, συνδέονται ἀρρήκτως πρὸς τὸ πρόβλημα τῆς ἐκπαιδευτικῆς μας ἀναδιοργανώσεως καὶ τῆς πλήρους ἀξιοποιήσεως τῶν πνευματικῶν ἱκανοτήτων τῆς φυλῆς μας.

Ἡ οἰκονομικὴ πρόοδος μιᾶς χώρας δὲν ἐπιτυγχάνεται μόνον μὲ ἐπενδύσεις εἰς μηχανήματα. Πρέπει, παραλλήλως, νὰ γίνουσι ἐπενδύσεις εἰς «ἀποθέματα εἰδικότητων καὶ μορφώσεως» τοῦ ἀνθρωπίνου συντελεστοῦ τῆς παραγωγῆς ὑπὸ μορφήν ὀργανώσεως καταλλήλου συστήματος ἐκπαιδεύσεως. Αἱ σημεριναὶ ἀνάγκαι μιᾶς διαρκῶς ἐξελισσομένης καὶ ἐπεκτεινομένης βιομηχανίας ἀπαιτοῦν ἀπὸ τὸν ἀνθρώπινον συντελεστὴν τῆς παραγωγῆς πληρεστέρας τεχνικὰς γνώσεις, μεγαλυτέραν δυνατότητα ἀλλαγῆς ἀπασχολήσεως καὶ αὐξήσεως τῆς ἀτομικῆς ἀποδόσεως εἰς τὸν τομέα τῆς εἰδικότητός του. Ἀπὸ τὴν κοινὴν αὐτὴν ἀνάγκην, ἐμφανιζομένην ἐντόνως εἰς ὅλας τὰς προηγμένας τεχνικῶς χώρας, δὲν δύναται νὰ παρεκκλίνῃ ἀτιμωρητὶ καὶ ἡ ἰδικὴ μας χώρα μολονότι εὐρίσκεται ἀπὸ ἀπόψεως βιομηχανικῆς καὶ τεχνικῆς ἀναπτύξεως εἰς τὰ πρῶτα τῆς ἀκόμῃ βήματα. Δικαίως ὅθεν τὸ Κράτος ἤρχισε νὰ ἀποδίδῃ ἰδιάζουσαν σημασίαν εἰς τὸ πρόβλημα τῆς τεχνικῆς καὶ ἐπαγγελματικῆς ἐκπαιδεύσεως ἐν

τῶ πλαισίῳ τῆς γενικωτέρας ἀναδιοργανώσεως τοῦ ἐκπαιδευτικοῦ μας συστήματος.

Λίαν προσφῶς ἐτοίμη ἐσχάτως ὅτι ἡ ἔρευνα τοῦ ἐκπαιδευτικοῦ μας προβλήματος δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ἀπομονωθῇ τῶν λοιπῶν ἐθνικῶν προβλημάτων μας, τῶν ἀναγκῶν, ἰδίως τῆς παραγωγῆς καὶ τῆς ἀνάγκης πραγματοποίησεως ἀλμάτων προόδου εἰς τὸν τεχνικὸν τομέα τῆς ἐκπαιδεύσεως, πρᾶγμα τὸ ὁποῖον θὰ ἐπιτευχθῇ μὲ μίαν γενικωτέραν ἐκπαιδευτικὴν ἀναδιάρθρωσιν, ἡ ὁποία νὰ γίνῃ βάσει ὄχι μόνον ἐκπαιδευτικῶν ἀλλὰ καὶ οἰκονομικῶν κριτηρίων. Ἴδου λοιπὸν ὅτι καθίσταται ἐπείγουσα καὶ ἐπιτακτικὴ ἡ ὀργάνωσις τῆς τεχνικῆς καὶ ἐπαγγελματικῆς ἐκπαιδεύσεως, μόνης δυναμένης νὰ βοηθήσῃ τὴν οἰκονομικὴν ἀνασυγκρότησιν ἐπὶ κλίμακος συγχρονισμένης.

Ἡ τεχνικὴ καὶ ἐπαγγελματικὴ ἐκπαίδευσις ἐπιδιώκει νὰ βοηθήσῃ τὸν ἐργαζόμενον νὰ ἀποκτήσῃ τὰς θεωρητικὰς καὶ πρακτικὰς γνώσεις, αἱ ὁποῖαι τοῦ εἶναι ἀπαραίτητοι πρὸς ἄσκησιν βιοποριστικοῦ ἐπαγγέλματος. Ἐκτὸς τῆς σπουδῆς, ἀσκήσεως καὶ πειθαρχίας εἰς μίαν τέχνην, ἐπάγγελμα ἡ ἀπασχόλησις ἐν γένει, ἡ ἐπαγγελματικὴ ἐκπαίδευσις ὑπὸ εὐρυτέραν ἔννοιαν περιλαμβάνει τὰς προσπάθειάς τὰς καταβαλλομένας ἐν τῇ ὀργάνωσει τῆς ἀγορᾶς ἐργασίας, πρὸς τὸν σκοπὸν ὅπως τεθοῦν εἰς τὴν διάθεσιν παντὸς ἐπιθυμοῦντος αἱ ἀπαραίτητοι δυνατότητες νὰ ἀποκτήσῃ τεχνικὰς καὶ ἐπαγγελματικὰς γνώσεις καὶ νὰ ἀναπτύξῃ τὰς ἰκανότητάς του ἵνα ἀνταποκριθῇ εἰς τὰς ἰδίας αὐτοῦ ἀνάγκας καὶ τὰς εἰδικὰς τοιαύτας τῆς ἐθνικῆς οἰκονομίας.

Ἄλλ' ἐνῶ ἡ ὀργάνωσις τῆς καθαρῶς τεχνικῆς ἐκπαιδεύσεως, στοιχειώδους, μέσης καὶ ἀνωτάτης, ἀπαιτεῖ τεραστίως οἰκονομικὰς θυσίας ὑπὸ τοῦ Κράτους, ἡ ἀναδιάρθρωσις καὶ ἀποτελεσματικὴ ὀργάνωσις τῆς Ἀνωτάτης Οἰκονομικῆς Παιδείας ἀπαιτεῖ σχετικῶς μικρὰς οἰκονομικὰς δαπάνας. Ἡ προσθήκη μερικῶν ἀπαραιτήτων ἐδρῶν καὶ εἰδικῶν μαθημάτων, ἡ ἐπ'ἀνδρῶσις τοῦ διδακτικοῦ προσωπικοῦ μὲ Ὑφηγητάς, Ἐπιμελητάς καὶ Βοηθοῦς, ἡ προμήθεια μερικῶν ὑπολογιστικῶν μηχανῶν ἀναγκαιοτάτων διὰ πᾶσαν ἔρευναν ἀπαιτοῦν ποσὰ ἀσήμαντα ἐν σχέσει μὲ τὸν ἐπιδιωκόμενον σκοπὸν. Μία πρόχειρος ἐκτίμησις τῶν ἀναγκῶν αὐτῶν ἀναβιβάζει τὸ ὕψος τῶν ἀπαιτουμένων πιστώσεων εἰς 10 περίπου ἑκατομύρια ἐτησίως δι' ὅλας τὰς Σχολὰς Ἀνωτάτης Οἰκονομικῆς Παιδείας.

Ὁ σημερινὸς Ὑπουργὸς Συντονισμοῦ ὡς καὶ ὁ Ὑφυπουργὸς εἶναι εἰς θέσιν καλῦτερον παντὸς ἄλλου, νὰ ἐκτιμήσῃ τὴν ἀνάγκην μιᾶς τοιαύτης θυσίας τοῦ Κράτους. Ἄς μοῦ ἐπιτραπῇ ἐνταῦθα νὰ ἀναφέρω ἓνα προηγούμενον παράδειγμα. Ὅτε ἀπὸ τοῦ ἔτους 1951 ὁ ὁμιλῶν ἠγωνίζετο μὲ πάθος διὰ τὴν καθιέρωσιν τῆς διδασκαλίας τῆς Στατιστικῆς εἰς ὅλα τὰ ἀνώτατα ἰδρύματα συνήντα τόσον τὴν ἀδιαφορίαν τῶν Σχολῶν ὅσον καὶ τὴν κρατικὴν ἀστοργίαν. Ἡ ἐπιμονὴ ὁμως ἐνίκησε καὶ διὰ τοῦ Ν.Δ. 2516/1953 κατεστήσαμεν πλέον δυνατὴν τὴν ἰδρύσιν Σχολῶν, ἐδρῶν ἢ Κέντρων Στατιστικῆς Ἐκπαιδεύσεως δι' ἄπλου μόνον Διατάγματος. Ἐπὶ πλέον κατωρθώσαμεν διὰ τοῦ αὐτοῦ Ν.Δ. νὰ καθιερώσωμεν τὴν τεχνικὴν διαβάθμισιν διὰ τοὺς στατιστικούς ὑπαλλήλους τοῦ Κράτους. Τέλος διὰ Β.Δ. τοῦ 1955 ἰδρύσαμεν τὸ Κέντρον Στατιστι-

κῆς Ἐκπαιδεύσεως, τὸ ὁποῖον τοσαύτας ὑπηρεσίας προσέφερε καὶ προσφέρει ἀκόμη.

Τὰ ἐνθαρρυντικὰ ταῦτα ἐπιτεύγματα μᾶς ἐπιτρέπουν τὴν αἰσιόδοξον πρόβλεψιν ὅτι καὶ πάλιν θὰ πείσωμεν τὸ Κράτος διὰ μίαν γενναίαν ἐνίσχυσιν πρὸς ἀναδιοργάνωσιν τῆς Ἀνωτάτης Οἰκονομικῆς Παιδείας ὑπὸ τὸ πνεῦμα τὸ ὁποῖον ἀνεπτύξαμεν ἀνωτέρω.

Π Ρ Ο Γ Ρ Α Μ Μ Α

Ἐμπνεόμενοι ἀπὸ τοιαύτας ἰδέας καὶ ἀπὸ ἐνθερμον ζῆλον, διὰ μίαν ἀνύψωσιν τῆς στάθμης τῆς μορφώσεως τῶν σπουδαστῶν τῆς Ἀνωτάτης Βιομηχανικῆς Σχολῆς, οἱ συνεργάται μου καὶ ἐγὼ διεμορφώσαμεν τὸ νέον πρόγραμμα μαθημάτων τῆς Σχολῆς μας, τὸ ὁποῖον ἔχει ὡς ἑξῆς:

Μ Α Θ Η Μ Α Τ Α

I. Μαθήματα ἀντιστοιχοῦντα εἰς τακτικὰς ἔδρας

1. *Θεωρητικὴ Κοινωνικὴ Οἰκονομικὴ*
 - α) Εἰσαγωγή εἰς τὴν Οἰκονομικὴν Ἐπιστήμην — Ἱστορία Οἰκονομικῶν Θεωριῶν.
 - β) Ἡ Ἑλληνικὴ Οἰκονομία — Σχέσις Τεχνικῆς καὶ Οἰκονομίας.
2. *Οἰκονομικὴ Ἀνάλυσις*
 - α) Μικροοικονομικὴ καὶ Μακροοικονομικὴ Θεωρία.
 - β) Οἰκονομικὸς Προγραμματισμὸς καὶ Λειτουργικὴ ἔρευνα.
 - γ) Οἰκονομομετρικὴ.
3. *Οἰκονομικὴ Ἀνάπτυξις*
 - α) Οἰκονομικὴ Ἀνάπτυξις — Δυνατότητες καὶ Πρόγραμμα.
 - β) Ἀπασχόλησις καὶ Ἀνάπτυξις — Πολιτικὴ διανομῆς καὶ εὐημερίας.
4. *Ἐφηρμοσμένη Οἰκονομικὴ*
 - α) Τραπεζικὴ Οἰκονομικὴ — Νομισματικὴ Πολιτικὴ — Ἐθνικοὶ Λογαριασμοί.
 - β) Διεθνεῖς Οἰκονομικαὶ Σχέσεις καὶ Ἐμπορικὴ Πολιτικὴ.
5. *Ναυτιλιακὴ Οἰκονομία καὶ Πολιτικὴ*
6. *Τουριστικὴ Οἰκονομία καὶ Πολιτικὴ*
7. *Βιομηχανικὴ Πολιτικὴ*
 - α) Ἐνεργειακὴ καὶ Βιομηχανικὴ Πολιτικὴ.
 - β) Κλαδικὴ Βιομηχανικὴ Ἀνάλυσις.
8. *Δημοσίᾳ Οἰκονομικὴ*
9. *Οἰκονομικὰ Μαθηματικὰ καὶ Στατιστικὰ*
 - α) Οἰκονομικὰ Μαθηματικά.
 - β) Γενικὴ Στατιστικὴ.
 - γ) Στατιστικὴ Μεθοδολογία.
 - δ) Στατιστικὴ Ἐπιχειρήσεων.
 - ε) Δημογραφικὴ Στατιστικὴ.

10. *Οικονομική τῶν Ἐπιχειρήσεων*
 - α) Οικονομική τῶν Ἐπιχειρήσεων.
 - β) Ἔρευνα καὶ κατάρκτησις τῆς ἀγορᾶς (Marketing).
11. *Γενική Λογιστική*
 - α) Γενική Λογιστική.
 - β) Λογιστική Ναυτιλιακῶν Ἐπιχειρήσεων.
 - γ) Λογιστική Τουριστικῶν Ἐπιχειρήσεων.
12. *Οικονομική τῶν Ἐκμεταλλεύσεων καὶ Βιομηχανικὸς Λογισμὸς*
 - α) Λογιστική κόστους—Πρότυπον κόστος.
 - β) Προγραμματισμὸς καὶ ἔλεγχος Παραγωγῆς—Προγραμματισμὸς τῶν ἀποθεμάτων.
 - γ) Ἐπιχειρηματικαὶ ἀποφάσεις—Ἐπιχειρηματικὴ Πρόγνωσις.
13. *Ἐργάνωσις καὶ Διοίκησις Ἐπιχειρήσεων*
 - α) Ἐργάνωσις καὶ Διοίκησις Ἐπιχειρήσεων.
 - β) Ἐργάνωσις Γραφείων καὶ Προβλήματα Προσωπικοῦ—Εἰδικὰ Μαθήματα ὀργανώσεως καὶ Διοικήσεως Βιομηχανικῶν Ἐπιχειρήσεων.
 - γ) Ἐργάνωσις καὶ Διοίκησις Ναυτιλιακῶν μονάδων.
 - δ) Ἐργάνωσις καὶ Διοίκησις Τουριστικῶν μονάδων.
14. *Ἐργάνωσις Δημοσίας Διοικήσεως καὶ Αὐτοδιοικήσεως*
15. *Ἐργάνωσις Ἐργοστασίων*
 - α) Ἐργάνωσις καὶ Σχεδιασμὸς Ἐργοστασιακῶν ἐγκαταστάσεων—Μελέτη κινήσεων καὶ χρόνον—Τεχνικὴ Ὀργανώσεως παραγωγῆς.
16. *Ψυχολογία καὶ Ψυχοτεχνικὴ*
 - α) Ἐφηρμοσμένη Ψυχολογία—Ψυχοτεχνικὴ.
17. *Μεθοδολογία καὶ Τεχνικὴ Οἰκονομικῶν Ἐρευνῶν*
18. *Δημόσιον Δίκαιον*
19. *Ἀστικὸν Δίκαιον*
20. *Ἐμπορικὸν καὶ Βιομηχανικὸν Δίκαιον*
 - α) Ἐμπορικὸν καὶ Βιομηχανικὸν Δίκαιον.
 - β) Ναυτικὸν Δίκαιον.
21. *Κοινωνικὴ Πολιτικὴ καὶ Ἐργατικὸν Δίκαιον*
 - α) Κοινωνικὴ Πολιτικὴ.
 - β) Ἐργατικὸν Δίκαιον.
 - γ) Ναυτεργατικὸν Δίκαιον.
 - δ) Κοινωνικὴ Πρόνοια καὶ κοινωνικὴ Ἀσφάλις.
22. *Βιομηχανικὴ Τεχνολογία*
Βιομηχανικὴ Φυσικὴ—Ἠλεκτροτεχνία.
23. *Ἐμπορευματολογία*
24. *Κοινωνιολογία*
 - α) Εἰσαγωγή εἰς τὴν Κοινωνιολογίαν.
 - β) Κοινωνιολογία καὶ Κοινωνικὰ Ἔρευναί.

II. Αὐτοτελῆ Μαθήματα

1. *Γενικά Μαθηματικά*
2. *Τεχνική Οικονομικοῦ Βίου*
 - α) Ἀσφάλεια.
 - β) Μεταφοραί.
3. *Ὑγιεινὴ τῆς Ἔργασίας*
4. *Οἰκονομικὴ Γεωγραφία*
5. *Μηχανογνωσία*
6. *Τελωνειακὴ Νομοθεσία καὶ Πολιτικὴ*
7. *Διοικητικὸν Οἰκονομικὸν Δίκαιον*
8. *Ἐπαγγελματικὸς Προσανατολισμὸς*
9. *Ἀνθρώπιναι Σχέσεις*
10. *Δημογραφία*
11. *Ἱστορία Πολιτισμοῦ καὶ Τέχνης — Μνημειακὴ Τοπογραφία*

Φρονοῦμεν ὅτι τὸ ἀνωτέρω πρόγραμμα μαθημάτων καλύπτει μακροπροθέσμως τὰς ἀνάγκας τῆς Σχολῆς καὶ ἀποτελεῖ ἓν καλὸν ὑπόδειγμα καὶ διὰ τὰς λοιπὰς Σχολὰς Ἀνωτάτης Οἰκονομικῆς Παιδείας.

Δὲν ἠρκέσθημεν ὁμως εἰς τοῦτο μόνον. Διὰ τοῦ Ὄργανισμοῦ τῆς Σχολῆς προβλέπεται ἡ ἀναδιοργάνωσις καὶ ἡ λειτουργία τοῦ Γραφείου Οἰκονομικῶν Ἐρευνῶν σκοπὸς τοῦ ὁποίου εἶναι : α) Ἡ διενέργεια Οἰκονομικῶν Ἐρευνῶν ἐπὶ εἰδικῶν καὶ γενικῶν θεμάτων καὶ ἰδίᾳ ἐπὶ τῆς ἐπιχειρηματικῆς δραστηριότητος τῆς χώρας, πρὸς ἐξάσκησιν τῶν σπουδαστῶν καὶ δὴ τῶν τελειοφοίτων, ὡς καὶ πρὸς συμπλήρωσιν τῆς θεωρητικῆς διδασκαλίας. β) Ἡ ὁργάνωσις δημοσίων συζητήσεων, σεμιναρίων, διαλέξεων καὶ ἐλευθέρων μαθημάτων ἐπὶ οἰκονομικῶν καὶ ὀργανωτικῶν θεμάτων καὶ προβλημάτων. γ) Ἡ ἀνταλλαγὴ πείρας, πορισμάτων καὶ πληροφοριῶν οἰκονομικοῦ καὶ ὀργανωτικοῦ περιεχομένου μεταξὺ Γραφείου οἰκονομικῶν μονάδων καὶ ἐτέρων γραφείων ἢ ἐτέρων οἰκονομικῶν ἐρευνῶν, ὡς καὶ ἡ συμμετοχὴ εἰς κοινὰς ἐρευνητικὰς ἐργασίας μεθ' ἐτέρων ἐνδιαφερομένων ὀργανισμῶν καὶ ἀτόμων. δ) Ἡ δημοσίευσις πορισμάτων ἐρευνῶν τοῦ Γραφείου, ὡς καὶ ἐτέρων ἐπιστημονικῶν ἐργασιῶν, ὡς μελετῶν, ἀρθρων, μεταφράσεων, βιβλιοκρισιῶν, βιβλιογραφιῶν κλπ. ε) Ἡ ὁργάνωσις καὶ λειτουργία εἰδικευμένης βιβλιοθήκης καὶ ἀρχείου οἰκονομικῶν στοιχείων.

Πρωτοβουλία τοῦ ὡς ἄνω Γραφείου Οἰκονομικῶν Ἐρευνῶν καὶ δι' εἰδικοῦ κανονισμοῦ θέλει προβλεφθῆ ἡ ὁργάνωσις καὶ λειτουργία εἰδικῶν φροντιστηρίων ἐρεύνης (Σεμιναρίων) τῶν κλάδων τῆς ἑλληνικῆς βιομηχανίας καὶ βιοτεχνίας.

Τὰ φροντιστήρια ταῦτα, ἅτινα θὰ ἐποπτεύωνται καὶ θὰ λειτουργοῦν ὑπ' εὐθύνην τοῦ Γραφείου, θὰ δύνανται νὰ χρησιμοποιοῦσιν ἐμπειρογνώμονας ἐπὶ τῶν κυριωτέρων βιομηχανικῶν θεμάτων. Οἱ σπουδασταὶ τῶν τριῶν τελευταίων ἐτῶν θὰ εἶναι ὑποχρεωμένοι ἀνὰ δῖωρον ἑβδομαδιαίως νὰ παρα-

κολουθοῦν τὰ φροντιστήρια ταῦτα, ἅτινα θὰ διαρρυθμισθοῦν οὕτως ὥστε νὰ ἀναποκρίνωνται εἰς τὰς γνώσεις αὐτῶν ἐκάστου ἔτους σπουδῶν.

Βάσει παρουσιῶν τῶν σπουδαστῶν, θὰ καθορίζεται ἡ δυνατότης συμμετοχῆς αὐτῶν εἰς τὰς ἐξετάσεις τῶν μαθημάτων τῆς Ὁργανώσεως τῶν Ἐπιχειρήσεων, τῆς Οἰκονομικῆς Ἀναπτύξεως καὶ τοῦ Βιομηχανικοῦ Λογισμοῦ καὶ περαιτέρω θὰ ἐπιτρέπεται ἡ κατάρτισις σχετικῆς πτυχιακῆς ἐργασίας. Ἐφ' ὅσον αἱ πτυχιακαὶ ἐργασίαι θὰ πληροῦν τὰ ἀπαραίτητα ποιοτικὰ κριτήρια, τὸ Γραφεῖον θὰ δύναται νὰ εἰσηγήται τὴν ἐγκρισίν των, ἔτι δὲ καὶ τὴν βράβευσιν καὶ δημοσίευσιν τῶν καλυτέρων ἐξ αὐτῶν. Οὕτως θὰ ἐπιτυγχάνεται ἀσφαλέστερον ἢ συστηματικῆ κατάρτισις καὶ εἰδίκευσις τῶν σπουδαστῶν, ὥστε νὰ καταστοῦν ἱκανὰ βιομηχανικὰ στελέχη καὶ δὴ ἐν ὄψει τῆς συνδέσεως τῆς Ἑλλάδος μετὰ τῆς Εὐρωπαϊκῆς Κοινότητος. Ἐπὶ πλέον, θὰ καθίσταται οὕτω πράγματι δυνατὴ ἡ γενικωτέρα προβολὴ τοῦ ἔργου τῆς Σχολῆς.

Ἐὰν ἡ ποιότης τῶν ὡς ἄνω πτυχιακῶν ἢ καὶ ἄλλων ἐργασιῶν τοῦ Γραφείου εἶναι τοιαύτη, ὥστε νὰ κρίνεται σκόπιμος ἡ προβολὴ αὐτῶν καὶ εἰς τὴν ἀλλοδαπήν, τὸ Γραφεῖον ἐξησφάλισεν ἤδη τὴν σχετικὴν συνεργασίαν μετὰ τινων ξένων Πανεπιστημίων, ὡς τῶν τῆς Λωζάννης καὶ τοῦ Κιέλου, ἐπὶ τοῦ παρόντος, ἵνα ταύτας, μετὰ μετάφρασιν, ἀποστέλῃ πρὸς δημοσίευσιν εἰς εἰδικὰ αὐτῶν περιοδικά.

Περαιτέρω τὸ Γραφεῖον Οἰκονομικῶν Ἐρευνῶν θέλει ἀποτελέσει τὸν ἄξονα περὶ τὸν ὁποῖον θὰ ἀναπτυχθῇ μελλοντικῶς εἰς κύκλος μονοετοῦς προγράμματος προκεχωρημένων μεταπτυχιακῶν σπουδῶν, ἐντὸς τοῦ ὁποῖου ἰδιάζουσα σημασία θὰ δοθῇ εἰς τὴν προκεχωρημένην θεωρίαν καὶ τεχνικὴν τῶν ἐπιχειρησιακῶν ἐρευνῶν.